

Til gudstjeneste i Beit Sahour

Gudstjenesten, som havde samlet en 20-30 deltagere, var genkendelig for en luthersk folkekirkelysten, selv om alting foregik på arabisk. Et medlem af menigheden var så venlig at oversætte den i øvrigt udmærkede prædiken til engelsk for os. På et vist tidspunkt blev vi klar over, at nu var det Fader vor, menigheden bad i kor. Da kunne vi bede med. Ligesom vi kunne være med til at fremsige Trosbekendelsen på vort eget sprog. Man kan sikkert forestille sig vores bevægelse, da menigheden efter Trosbekendelsen satte i med at synge Aleneste Gud i himmerig. Da blandede de danske stemmer sig i salmesangen med stor kraft.

Bagefter var der kirkekaffe. Egentlig skulle det have været kirkefrokost. Men da palæstinenserne, de palæstinensiske fanger, de muslimske såvel som kristne, i de israelske fængsler og fangeleje i de samme dage sultestrejkede på grund af mangel på »vand, luft og mad«, ville menigheden vise sin solidaritet med dem ved at gøre sammenkomsten efter gudstjenesten til et meget beskedent arrangement.

Havde gudstjenesten gjort indtryk på os, så gjorde dette efterspil det ikke mindre. Deres gæstfrihed og hjertelighed. Men også beretningerne om, hvor udsat deres position var, hvor isolerede de følte sig, den daglige undertrykkelse, arres-

Sognepræst Andreas Davidsen, Sønderborg, skriver om mødet med palæstinensiske kristne i Kristeligt Dagblad den 3. december 1992. Her bringes et uddrag og Kai Kjær-Hansens svar.

Betlehem set fra Hyrdernes mark.

tationerne, også af drenge ned til 8-10 års alderen. Og den totale mangel på kontakt med andre kristne kirkesamfund.

»Fortæl i Vesten hvordan vi bliver behandlet«, sagde de. »Fortæl hvor isolerede vi er. Fortæl det også til vore kristne brødre og søstre, som åbenbart helt har glemt os og ikke vil vide af os«.

Og det er så det jeg gør her. Ikke fordi jeg er antiisraelsk eller har valgt side i den tragiske og tilsyneladende helt uløselige konflikt. Men dels fordi

jeg har lovet disse mennesker at gøre det. Dels fordi det synes at være en helt upåagtet kendsgerning, at der er et meget stort antal kristne palæstinensere i Israel, kristne med vidt forskelligt tilhørsforhold, katolikker, armenere, ortodokse, lutheranere osv. Men altså kristne. Med kristne.

Hvorfor hører man næsten aldrig noget om dem i Vesten? Hvorfor er der praktisk talt ikke nogen forbindelse mellem de store kristne kirkesamfund i Europa og Amerika og disse

palæstinensiske kristne i Israel? Den blomstrende religiøse turistindustri kører øjensynligt uden om dem. De har ingen interesse. Det er de hellige steder, der besøges, stedet, hvor man mener, at Jesus skal være født, eller hvor bebudelsen formodes at være sket, eller hvor bjergprædiken skal være blevet holdt; Josefs og Marias hus; nadversalen; via Dolorosa; korsfæstelsesstedet; Jesu grav etc. Altsammen stedfæstelser der går tilbage til legendariske overleveringer fra 3.-4. århun-

drede, eller til korsfaretiden i middelalderen, og allesammen steder som har en mægtig og forståelig tiltrækningskraft på store skarer af dybt religiøst engagerede mennesker, der dvæler på disse steder og fordyber sig i de overleveringer, der er knyttet til dem, og gør det med en alvor og et engagement, som en verdsliggjort dansk folkekirkelysten godt kan misunde dem, selv om ingen vist kan være uberørt af mødet med landskaberne, byerne, stederne.

Men de mange tusinde palæstinensiske kristne er åbenbart helt ude af billedet. Det er de mig bekendt også i mange Israels-kredse herhjemme. Det er de for Israelsmissionen, der kun fokuserer på jøderne. Og det er de ikke mindst for Ordet og Israel, for hvem det er opfyldelsen af gammeltestamentlige og nytestamentlige profetier det drejer sig om. Er ikke selve tilblivelsen af staten Israel i 1948 en opfyldelse af, hvad profeterne havde forudsagt? Er det ikke en opfyldelse af forjættelserne om, at hele landet efterhånden samles igen? Er ikke f.eks. den motorvej, der er planlagt op gennem landet, en opfyldelse af Esajas' profetier om en højvej (a highway) for Gud, som en af vore kristent-zionistiske guider forklarede os det (Es. 40,3)?

Andreas Davidsen

Den danske Palæstinensermission

Messianske jøder, dvs. Jesus-troende jøder, udgør en minoritet i Israel. Det samme er tilfældet for arabiske eller palæstinensiske kristne. Som arabere er de en minoritet i den jødiske stat. Som kristne er de en minoritet i forhold til andre arabere, som for størstepartens vedkommende er muslimer. Og de protestantiske kristne arabere udgør en lille minoritet i forhold til de gamle før-reformatriske kirkesamfund. Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan tæller i dag vel ikke mere end omkring 1600 medlemmer. Den findes også i nogle af de områder, som israelerne besatte efter 6-dags krigen i 1967.

Minoriteter kommer ofte i klemme. Sådan er det også med de protestantiske kirkesamfund i Israel. De har krav på andre kristnes bevågenhed.

Sognepræst Andreas Davidsen, Sønderborg, har efter et studieophold i Jerusalem med Præstehøjskolen mødt den lutherske menighed i Beit Sa-

hour ved Betlehem. Det fortæller han om i KD den 3. december. Han fortæller ikke om den klemme, de som minoritet befinder sig i i forhold til muslimer. Eller kunne befinde sig i, dersom de levede under et muslimsk styre. Andreas Davidsen koncentrerer sig om, at disse evangeliske kristne mangler kontakt med andre kristne kirkesamfund, de føler sig isolerede, og de føler sig hårdt trængt på grund af den daglige undertrykkelse og arrestationerne.

Davidsen hævder i den forbindelse, at de mange tusinde palæstinensiske kristne åbenbart er helt ude af billedet i mange Israelskredse herhjemme. »Det er de for Israelsmissionen, der kun fokuserer på jøderne«, skriver han. Helt korrekt er det nu ikke. Hvis Andreas Davidsen havde taget til dansk gudstjeneste i Jerusalem, som holdes i den lutherske kirkes korsfarerkapel, lørdagen efter han havde besøgt

menigheden i Beit Sahour, havde han hørt Den danske Israelsmissions præst Jens-Arne Skjøtt annoncere, at man ved det kommende weekendarrangement for unge danskere i Israel skulle på ekskursion til Bethlehem Bible College, altså besøge palæstinensiske kristne. Israelsmissionens præst kunne endda meddele, at indsamlingen den lørdag skulle gå til palæstinensiske kristne!

Helt ude af billedet er de palæstinensiske kristne altså ikke for Den danske Israelsmission. Der skrives af og til også om dem i Israelsmissionens Avis. Men at fokus for Den danske Israelsmission er det jødiske folk, skulle man ikke behøve at nævne, endsiges forsvare. Israel i navnet Israelsmission står for det jødiske folk, ikke kun staten Israel.

Det kunne i øvrigt tilføjes, at de palæstinensiske protestantiske kristne heller ikke er helt ude af billedet for de messianske jøder. Eller omvendt. Der

findes netværk, hvor man diskuterer og lider sammen og arbejder på forsoning, hvilket deltagere i Præstehøjskolen kursus i Jerusalem også fik et lille indblik i. Men lad det nu ligge her.

Andreas Davidsen skal ikke have utak for at have bragt sine oplevelser fra besøget hos palæstinensiske lutherske kristne i Beit Sahour til andres kendskab. Men i stedet for at nøjes med at konstatere, hvad Den danske Israelsmission eller andre Israelsbevægelser ikke gør – eller ikke gør godt nok – ville det være langt mere konstruktivt, hvis han og andre gik i gang med at oprette en dansk Palæstinensermission. Ingen kan nå alle. Og de, der vil nå alle, når ingen. Der er nok at tage fat på. Det gælder først og fremmest mission blandt muslimer. Og også en fastholdelse af missionsperspektivet blandt kristne arabere, således at de animeres til mission og evangelisation blandt deres eget

folk. Men det gælder også det teologiske arbejde samt afhjælpning af den sociale nød, som nogle palæstinensere lider under. Arbejdet for forsoning mellem de stridende parter er også værd at støtte.

Hvor ville det være fint med en sådan Palæstinensermission. For palæstinenserne skyld, for den teologiske refleksions skyld og for missionens skyld. Så kunne Israelsmission og Palæstinensermission også konkurrere om at tale bedst om den anden part, samtidig med at man baksede med Israel som teologisk fænomen. Det kommer man nemlig ikke uden om, uanset om man bor under sikre forhold i Danmark eller usikre forhold i Israel. Frelsen kommer nemlig fra jøderne. Det kan ingen lave om på. Men hvilke politiske slutninger der skal drages af, at frelseshistorien fandt sted i Israel, kan teologisk diskuteres. Kai Kjær-Hansen